BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Geuronderzoek Sibculo, woongebied 't Refter fase 2

Opdrachtgever:	Gemeente Hardenberg	Projectnummer:	P002224

Onderwerp:	Geuronderzoek Sibculo, woongebied 't Refter fase 2
Datum:	14 maart 2024

1. Aanleiding

De gemeente Hardenberg wil in Sibculo een nieuw woongebied ontwikkelen. Hiervoor wordt een motivering voor een wijzigingsbesluit omgevingsplan opgesteld. Om te motiveren dat het wijzigingsbesluit voldoet aan de wettelijke eisen, moet een geuronderzoek worden uitgevoerd. Uit het geuronderzoek moet enerzijds blijken of ter plaatse van het projectgebied sprake is van een aanvaardbare geurbelasting wat betreft geur door veehouderijen. Anderzijds moet blijken of het plan niet belemmerend is voor omliggende veehouderijen.
De locatie van het projectgebied is op onderstaande afbeelding globaal aangegeven.

Figuur 1. Projectgebied rood omlijnd (bron ondergrond: kadastrale kaart)

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP
Vaart NZ 50, 9401 GN Assen **T** 0592 316 206
E info@bugelhajema.nl **W** www.bugelhajema.nl
Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

Deze memo bevat de rapportage van het uitgevoerde geuronderzoek. De memo gaat eerst in op de relevante geurwetgeving onder de Omgevingswet (per 1 januari 2024) en het gemeentelijk geurbeleid. Daarna is een beschrijving van agrarische activiteiten in de omgeving van het projectgebied opgenomen. Daarna volgen de uitkomsten van de geurberekening(en). De memo sluit af met een conclusie waarin het woon- en leefklimaat in het projectgebied wordt beoordeeld en waarin wordt ingegaan of de ontwikkeling een belemmering kan vormen voor omliggende bedrijven.

2. Regelgeving

BESLUIT KWALITEIT LEEFOMGEVING

Met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties zijn er instructieregels van het Rijk over geur. Deze regels zijn opgenomen in paragraaf 5.1.4.6 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl). In deze paragraaf is ook opgenomen wat als geurgevoelig gebouw wordt beschouwd. Hieronder vallen in ieder geval een gebouw of een gedeelte van een gebouw met een woonfunctie of nevengebruiksfunctie daarvan. De nieuw te bouwen woningen in Sibculo vallen hieronder en zijn dus geurgevoelige gebouwen.

In artikel 5.92 is opgenomen dat een omgevingsplan erin voorziet dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is. Het gaat hierbij om de geur op de locatie of afstand tot de locatie waar een gevel mag komen, omdat het gaat om nieuw te bouwen geurgevoelige gebouwen (artikel 5.93). In dit onderzoek wordt uitgegaan van het dichtstbij gelegen punt waar de gevel van de nieuwe woningen kan liggen ten opzichte van de geurbron (in dit geval agrarische bedrijven).

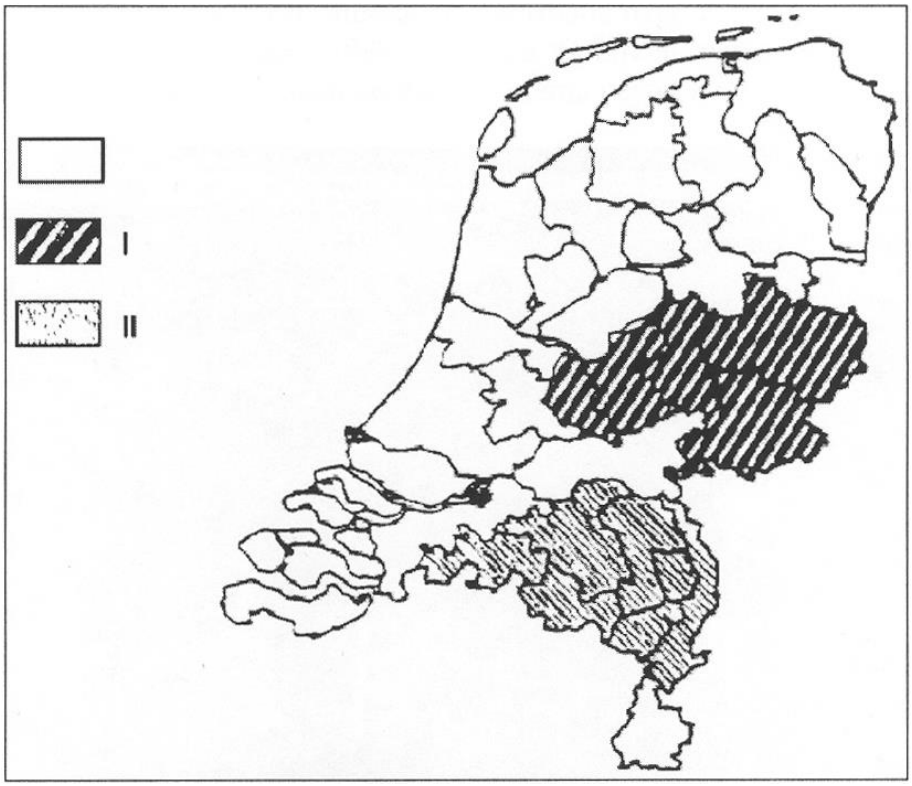
Voor geur van het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf bevat het Bkl specifieke instructies. Deze zijn opgenomen in paragraaf 5.1.4.6.3. In deze paragraaf wordt, net zoals we dat kennen uit de voorheen geldende Wet geurhinder en veehouderij, onderscheid gemaakt in dieren met en dieren zonder een vastgestelde geuremissiefactor. Voor de eerste soort wordt de geurbelasting bij geurgevoelige objecten berekend. Voor de tweede gelden minimumafstanden tussen het emissiepunt en dergelijke objecten.

Voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld, wordt de waarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht (ou_E/m^3). Deze krijgen een norm toegewezen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken.

De hoogte van de norm is afhankelijk van de locatie. In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (I en II) en de rest van Nederland. In concentratiegebieden zijn de normen wat betreft geur minder streng dan in de gebieden buiten de concentratiegebieden.
Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen situaties binnen en buiten de bebouwingscontour. In onderstaande tabel zijn de normen weergegeven.

Tabel 1. Standaard normen geur

Locatie	Binnen bebouwingscontour	Buiten bebouwingscontour
buiten concentratiegebied	2 ou_E/m^3	8 ou_E/m^3
concentratiegebied	3 ou_E/m^3	14 ou_E/m^3

Figuur 2. Concentratiegebieden I en II behorende bij art. 1, eerste lid en art. 26 van de Meststoffenwet

De gemeente Hardenberg ligt buiten een concentratiegebied.

Voor de diercategorieën zonder geuremissiefactor is de waarde een wettelijk vastgestelde afstand die ten minste moet worden aangehouden. Voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwingscontour (voorheen bebouwde kom) dient een minimale afstand te worden aangehouden van 100 m, gemeten vanaf de buitenzijde van het geurgevoelig object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt. Buiten de

bebouwde kom dient deze afstand minimaal 50 m te bedragen. Indien de gemeente een actief beleid voert ten aanzien van de geurproblematiek, kan van deze normen worden afgeweken. Binnen de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte 0,1–14,0 ou_E/m^3 voor diercategorieën met een geuremissiefactor. Buiten de bebouwde kom bedraagt de bandbreedte 3,0–35,0 ou_E/m^3.
Voor diercategorieën zonder geuremissiefactor kan de aan te houden afstand worden teruggebracht tot respectievelijk 50 m binnen en 25 m buiten de bebouwde kom.

De gemeente Hardenberg voert actief geurbeleid (Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Hardenberg, 2010). In dit geurbeleid wordt afgeweken van de geurnorm op basis van een gebiedsindeling. Het projectgebied valt in de kleine kern Sibculo waarvoor een norm geldt van 5 ou_E/m^3.
Daarnaast wordt in het gemeentelijk geurbeleid afgeweken van de minimale afstand van een bestaande veehouderij tot een geurgevoelig object, zoals opgenomen in de wet, naar:

- binnen de bebouwde kom: 50 m;
- buiten de bebouwde kom: 25 m.

De afstand van 25 m geldt alleen voor bestaande dierenverblijven en geurgevoelige objecten.

EVENWICHTIGE TOEDELING VAN FUNCTIES AAN LOCATIES

In het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties moet bij ruimtelijke ontwikkelingen worden aangetoond of ter plaatse van een geurgevoelig gebouw of locatie, sprake is van geur door een activiteit die 'aanvaardbaar' is (artikel 5.92 Bkl).

Als eerste stap wordt dit in ruimtelijke procedures getoetst aan de hand van de richtafstanden voor geur, zoals opgenomen in de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering. Wanneer niet aan de richtafstand kan worden voldaan of wanneer twijfels bestaan over de geurbelasting op een locatie, kan door middel van geuronderzoek, worden onderzocht wat de precieze geurbelasting ter plaatse van het geurgevoelig object is en moet worden onderbouwd of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Voor de beoordeling van het woon- en leefklimaat voor geur dient te worden bepaald of hiervoor de voorgrond- of achtergrondbelasting maatgevend is. Als vuistregel hierbij geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de geurhinder, indien die tenminste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting.

In tabel 2 staan de waarden die voor de beoordeling van de milieukwaliteit kunnen worden aangehouden in niet-concentratiegebied.

Tabel 2. Milieukwaliteit versus geurgehinderden en geurbelasting in niet-concentratiegebied (bron: RIVM)

Milieukwaliteit	Geurgehinderden	Voorgrondbelasting	Achtergrondbelasting
Zeer goed	0–5%	0–0,7 ou_E/m^3	0–1,5 ou_E/m^3
Goed	5–10%	0,7-1,8 ou_E/m^3	1,5–3,5 ou_E/m^3
Redelijk goed	10–15%	1,8-3 ou_E/m^3	3,5–6,5 ou_E/m^3
Matig	15–20%	3–4,5 ou_E/m^3	6,5-10 ou_E/m^3
Tamelijk slecht	20–25%	4,5–6,5 ou_E/m^3	10-14 ou_E/m^3
Slecht	25–30%	6,5-8,5 ou_E/m^3	14-19 ou_E/m^3
Zeer slecht	30–35%	8,5–11,3 ou_E/m^3	19-25 ou_E/m^3
Extreem slecht	35–40%	11,3–14,7 ou_E/m^3	25-32 ou_E/m^3

3. Agrarische bedrijvigheid

In de directe omgeving van de nieuw te bouwen woningen is één agrarisch bedrijf aanwezig met dieren zonder geuremissiefactor. Het betreft het bedrijf aan de Kloosterdijk 154. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied liggen meerdere veehouderijen, waarvan de intensieve veehouderij (met dieren met een geuremissiefactor) aan de Kloosterdijk 124 het dichtstbij is.

Figuur 3. Ligging bedrijven (witte cirkels) en projectgebied (rood omlijnd)
(bron luchtfoto: kadastralekaart.nl)

TOETSING AAN VASTE AFSTANDEN

Het bedrijf aan de Kloosterdijk 154 is gelegen op een dusdanige (relatief kleine) afstand, dat is getoetst of wordt voldaan aan de vaste afstanden die voor dit bedrijf gelden.

De veehouderij aan de Kloosterdijk 154 is een paardenhouderij. De volgende dieren zijn voor dit bedrijf vergund:

- paarden van 3 jaar en ouder (code HL1.100): 12 stuks;
- paarden jonger dan 3 jaar (code HL2.100): 12 stuks;
- pony's van 3 jaar en ouder (code HL3.100): 2 stuks;
- pony's jonger dan 3 jaar (code HL4.100): 2 stuks.

Voor deze diercategorieën zijn in bijlage V van de Omgevingsregeling geen geuremissiefactoren opgenomen. Voor deze diercategorieën gelden vaste afstanden.
Op grond van het gemeentelijk geurbeleid geldt een minimale afstand van 50 m van het dierenverblijf tot de geurgevoelige objecten in de bebouwde kom, waar de nieuw te bouwen woningen onder vallen (geurgevoelige gebouwen genoemd onder de Omgevingswet). Hierbij is uitgegaan van het betreffende bouwvlak (worstcase).

De afstand van de dierenverblijven tot het projectgebied bedraagt circa 130 m. De veehouderij vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van de woningbouwlocatie. Andersom zorgen de nieuwe woningen ook niet voor een belemmering voor de veehouderij.

De afstanden tot de dierenverblijven zijn daarmee zodanig dat kan worden aangenomen dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van het projectgebied. Ook wordt het bedrijf door de toevoeging van de woningen niet belemmerd in mogelijkheden op dit punt. Tussen het bedrijf en het projectgebied liggen daarnaast al meerdere geurgevoelige objecten (de woningen op Kloosterdijk 71 en 73).

TOETSING AAN GEURNOMEN
De locatie ligt buiten de zogenaamde "concentratiegebieden". Omdat de gemeente Hardenberg actief geurbeleid voert ten aanzien van geurnormen, bedraagt zoals gezegd op het projectgebied de maximale geurnorm 5 ou_E/m^3.

Rondom het projectgebied, in een straal van 2 km, zijn meerdere veehouderijen met dieren met geuremissiefactoren gevestigd. Het gaat om:

- Akkerweg 5 (vleeskalveren);
- De Vleggedijk 17 (vleeskalveren);
- Kloosterdijk 37 (pluimvee);
- Kloosterdijk 118 (pluimvee);
- Paterswal 6 (schapen);
- Kloosterdijk 124 (pluimvee);

- Tachtig Bunderweg 30 (vleeskalveren);
- Tachtig Bunderweg 34 (pluimvee).

Om inzicht te krijgen in de mate van geurhinder, is zowel het berekenen van de voorgrondbelasting als de achtergrondbelasting van belang.
De voorgrondbelasting ter plaatse van een geurgevoelig object is de geurbelasting die wordt veroorzaakt door de voor dat geurgevoelig object dominante veehouderij, in dit geval het bedrijf aan de Kloosterdijk 124.
De achtergrondbelasting is de totale geurbelasting ter plaatse van een geurgevoelig object veroorzaakt door alle veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object.

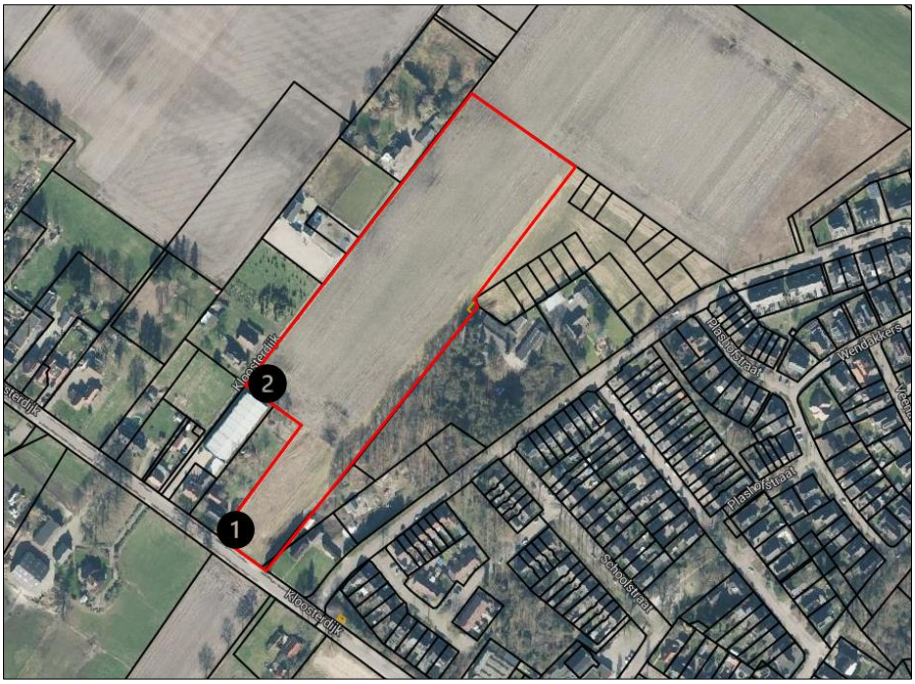
Het verspreidingsmodel V-Stacks-gebied wordt gebruikt om de achtergrondbelasting te berekenen. Het verspreidingsmodel V-Stacks-vergunning wordt gebruikt om de voorgrondbelasting te berekenen.

BEREKENING VOORGRONDBELASTING
Zoals gezegd, is het bedrijf aan de Kloosterdijk 124 het dichtstbij het projectgebied gelegen. Dit is een pluimveehouderij. Voor pluimvee zijn geuremissiefactoren bepaald. Op basis hiervan is per stal de totale geuremissie bepaald. Deze totale geuremissies zijn als uitgangspunt gebruikt bij het uitvoeren van de geurberekening voor de voorgrondbelasting.

Er worden op het bedrijf de volgende dieren gehouden, verdeeld over vier stallen:
- vleeskuikens, stal met warmte-heaters en ventilatoren (BWL 2009.14.V3) (code HE5.7): 55.000 stuks;
- vleeskuikens, stal met luchtmengsysteem voor droge strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar (BWL 2010.13.V4) (code HE5.8): 130.000 stuks.

Van het bedrijf aan de Kloosterdijk 124 is de emissie op het projectgebied berekend met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks-vergunning, versie 2020.

Op navolgende afbeelding zijn de twee meetpunten weergegeven waarop is berekend. Deze zijn worstcase: het zijn de twee punten van het projectgebied die het dichtstbij de geurbronnen van het bedrijf aan de Kloosterdijk 124 liggen.

Figuur 4. Ligging meetpunten (bron ondergrond: kadastrale kaart)

De resultaten van de berekeningen zijn opgenomen in bijlage 1 en in onderstaande tabel 3.

Tabel 3. Uitkomsten geurberekening

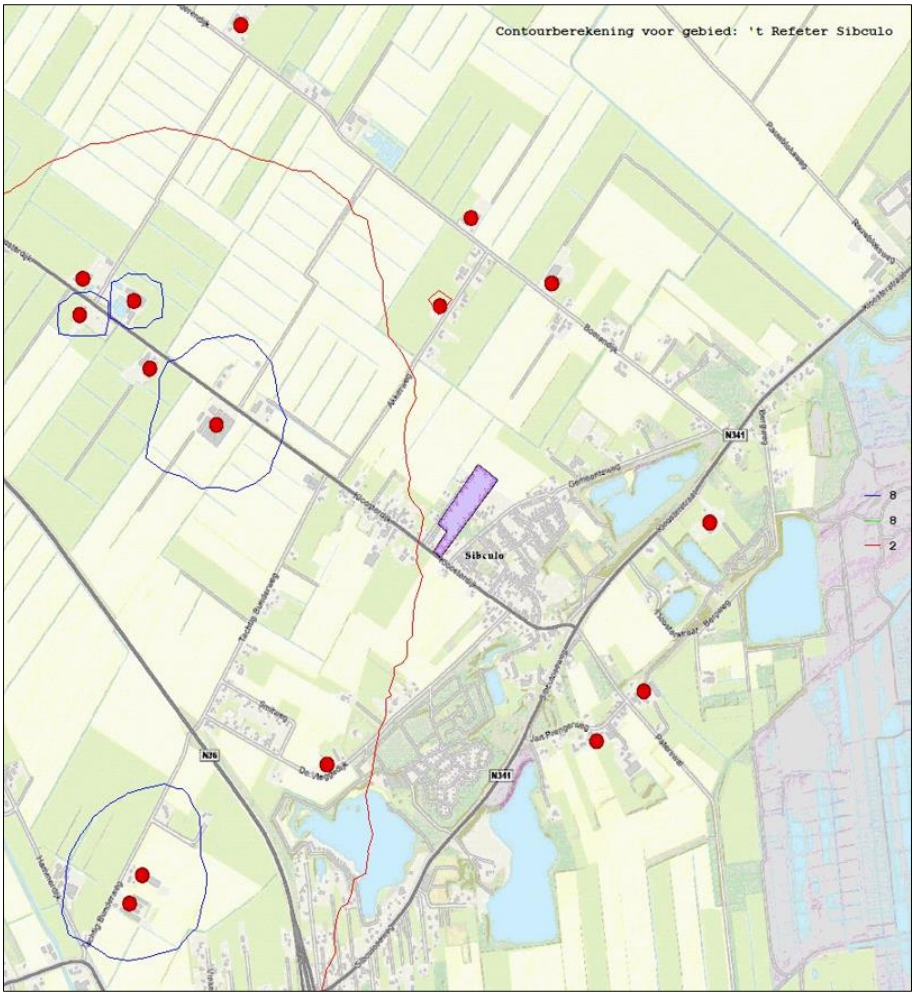
Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Geurnorm	Geurbelasting
5	1	239 601	500 188	5,0	1,2
6	2	239 624	500 299	5,0	1,3

Uit de berekening blijkt dat de geurbelasting met 1,2 en 1,3 ou_E/m^3 ruimschoots voldoet aan de norm van 5,0 ou_E/m^3.

BEREKENING ACHTERGRONDBELASTING

Uit een inventarisatie van het gebied is gebleken dat binnen een straal van 2 km rondom het projectgebied meerdere dieren met een geuremissiefactor worden gehouden. Om die reden is voor de ontwikkeling ook een achtergrondbelasting uitgevoerd.

Aan de hand van de gegevens van de gemeente (milieuvergunningen en een uitvoer met geuremissies per bedrijf), zijn de geurcontouren in de omgeving van het projectgebied berekend.

Figuur 5. Berekende geurcontour, in rood de contour van 2,0 ouE/m^3, in blauw de contour van 8,0 ouE/m^3

Uit de berekening is gebleken dat de geurbelasting op (de dichtstbij gelegen hoek van) het projectgebied circa 2,0 ouE/m^3 is. Dit betekent dat de belasting ook zeker lager ligt dan de toegestane maximale geurbelasting van 5,0 ouE/m^3, zoals opgenomen staat in het gemeentelijk beleid.

4. Beoordeling woon- en leefklimaat

Voor de beoordeling van het woon- en leefklimaat dient te worden bepaald of hiervoor de voorgrond- of achtergrondbelasting maatgevend is. Als vuistregel hierbij geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de geurhinder, indien die ten minste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting. In dit geval is de berekende 1,3 ouE/m^3 en de berekende achtergrondbelasting 2,0 ouE/m^3. In dit geval is de voorgrondbelasting maatgevend.

De uitkomsten uit de berekeningen zoals weergegeven in tabel 3 in onder punt 3, kunnen worden afgezet tegen de milieukwaliteit in tabel 4 (overzicht van de voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting in relatie tot de geurhinderpercentages en de milieukwaliteit).

Tabel 4. Milieukwaliteit versus geurgehinderden en geurbelasting in niet-concentratiegebied (bron: RIVM)

Milieukwaliteit	Geurgehinderden	Voorgrondbelasting	Achtergrondbelasting
Zeer goed	0–5%	0–0,7 ou_E/m^3	0–1,5 ou_E/m^3
Goed	5–10%	**0,7-1,8 ou_E/m^3**	**1,5–3,5 ou_E/m^3**
Redelijk goed	10–15%	1,8-3 ou_E/m^3	3,5–6,5 ou_E/m^3
Matig	15–20%	3–4,5 ou_E/m^3	6,5-10 ou_E/m^3
Tamelijk slecht	20–25%	4,5–6,5 ou_E/m^3	10-14 ou_E/m^3
Slecht	25–30%	6,5-8,5 ou_E/m^3	14-19 ou_E/m^3
Zeer slecht	30–35%	8,5–11,3 ou_E/m^3	19-25 ou_E/m^3
Extreem slecht	35–40%	11,3–14,7 ou_E/m^3	25-32 ou_E/m^3

Uit de toetsing aan tabel 3 blijkt dat de geurbelasting wat betreft de voorgrondbelasting ter plaatse van het projectgebied met 1,2 en 1,3 ou_E/m^3 “goed” is. Zoals is te zien, valt ook de berekende waarde van de achtergrondbelasting van 2,0 ouE/m^3 in dezelfde categorie.

5. Conclusie

Uit de berekeningen blijkt dat ter plaatse van het projectgebied wordt voldaan aan de norm uit het gemeentelijk geurbeleid (5,0 ou_E/m^3 voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom) wat betreft het agrarisch bedrijf (pluimveebedrijf) op de Kloosterdijk 124 en wat betreft de achtergrondbelasting wanneer alle veehouderijen in de omgeving worden meegenomen.
Verder blijkt dat wordt voldaan aan de vaste afstanden die gelden voor het dichterbij het projectgebied gelegen agrarisch bedrijf (paardenhouderij) op de Kloosterdijk 154.

In dit onderzoek wordt geconcludeerd dat het omgevingsplan, zoals het komt te luiden na het wijzigingsbesluit omgevingsplan, erin voorziet dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is. De woningbouwontwikkeling in het projectgebied is niet belemmerend voor omliggende veehouderijen.